

3 דברים שלמדנו מדיוויד בואי על חדשנות,

יזמות ומיתוג / נטע גולדברג, ינואר 2021, צוות פייבר

ברגעים של ספק עצמי, כשנראה לכם שאין סיכוי שתצליחו לגנגל בין כל הפרויקטים שלקחתם על עצמכם, אתם מוזמנים להקליד את הגיל שלכם בשורת החיפוש ו**אפליקציה ייעודית** תראה לכם מה דיוויד בואי הספיק לעשות כשהיה בגילכם. לאורך קריירה מפוארת שהתפרשה על פני קרוב לחצי מאה, בואי הספיק להתנייד בין אינספור סגנונות מוזיקליים, לייסד אינספור פרסונות בימתיות, להתנסות בכל הסוגות האמנותיות, להגדיר מחדש ז'אנרים, לאתגר הגדרות מגדריות, לחולל מהפכות אופנתיות, להשפיע על דורות רבים של אמנים ולהוציא תחת ידיו דיסקוגרפיה ענפה בת 27 אלבומי סטודיו, לא כולל שיתופי פעולה אמנותיים רבים מספור וקריירה קולנועית לא מבוטלת. את מעמדו כאייקון תרבות פופ דיוויד בואי הרוויח בזכות שילוב של כישרון, עבודה קשה וגאונות שיווקית. ויותר מכל רשימת התארים הארוכה שאפשר להצמיד לשמו, דיוויד בואי היה קודם כל יזם. יזם רב תחומי שניהל את נכסיו האמנותיים כעסק לכל דבר ועם ניצוץ של גאונות. במלאת 5 שנים למותו, אספנו 5 שיעורים שאפשר ללמוד מהקריירה של דיוויד בואי על יזמות, ואלה הם:

#1 ריברנדינג: דיוויד בואי ידע להגיב לשינויים ולהמציא את עצמו מחדש

בהופעה האחרונה לסיבוב ההופעות הסנסציוני של זיגי סטארדאסט ב-1973, דיוויד בואי הודיע במפתיע על מותו של זיגי ופירוק להקת ה-Spiders from Mars. מנהליו תיכננו דווקא להאריך את הטור. מבחינה מסחרית אפשר היה להמשיך להריץ את זה גם עוד 5 שנים טובות ולמלא עם זה אצטדיונים בקלות, אבל את בואי כבר לא עניין להמשיך לחלוב את אותה פרה "עייפה". הוא כבר רצה לעבור לדבר הבא ולמתג את עצמו עם פרסונה חדשה. בגאונות שיווקית שכל מותג היה חולם עליה, בואי ידע לחזות טרנדים ושיכלל את יכולות ה-pivoting לרמת אמנות. לאורך ההיסטוריה, מותגים שהשכילו להגיב לשינויים התעלו לסטטוס סופר-ברנד (ע"ע אפל) ומותגים שסירבו לקרוא את המפה פשוט נעלמו ממנה (מישהו זוכר את בלוקבאסטר?). במובן הזה, מפעל חייו של דיוויד בואי הוא בית ספר לאנשי מיתוג ושיווק. והשיעור הראשון בו: "Ch ch ch changes..."

#2 שיתופי פעולה: דיוויד בואי הקיף את עצמו באנשים מוכשרים

בואי אף פעם לא נתן לעצמו להתקבע על תהליכי עבודה מסוימים פשוט כי "ככה תמיד עשינו את זה". לאורך כל הקריירה, הוא דאג ליזום שיתופי פעולה מגוונים ולהקיף את עצמו באמנים מוכשרים שסיפקו לו השראה כמעט כמו שהוא סיפק להם. לפעמים הוא הוציא איתם אלבום, לפעמים הפיק או

התארח באלבומים שלהם, ולפעמים גם סתם הסתובב איתם באותם חוגים. מעבר לאיחוד הכוחות האמנותי, שהוליד תוצרים איקוניים, אי אפשר להמעיט גם בערכו של איחוד הכוחות היח"צני. הרי אין סיכוי לשים חבר'ה כמו מיק ג'אגר, איגי פופ, לו ריד או פרדי מרקורי (וזאת, כמובן, רשימה חלקית ביותר) יחד איתו באותו החדר מבלי שכתבים סקרנים של הרולינג סטון יצאו לסקר את המאורע ולחבר פיסות מידע בניסיון לנחש מה הם זוממים. אין בעולם תקציב מרקטינג שיכול לקנות פרסום שכזה. אז אולי שיתופי הפעולה העסקיים שלכם לא ימצאו את דרכם לוויל סטריט ז'ורנל, אבל רק תחשבו על פוטנציאל הלידים, החשיפה וההזדמנויות שאתם יכולים להרוויח כשערוצי השיווק שלכם וערוצי השיווק של הפרטנרים משלבים כוחות!

#3 אקספירימנטליזם: דיוויד בואי לא הפסיק להתנסות.

מפולק עד פאנק, מגלאם רוק עד אלקטרו פופ - ספק אם קיים אמן בכל תולדות הרוק שהתנסה סגנונית יותר מדיוויד בואי. גם אם לא כל האקספירימנטים שלו בהכרח תורגמו להצלחה מסחרית, היצר האקספירימנטלי של בואי הוא מה ששמר על הגמישות היצירתית שלו, הותיר אותו עדכני ועזר לו לקלוט לטעמים משתנים. יזמים מצליחים הם אלה שמעיזים להגשים רעיונות חלוציים, לנסות טכנולוגיות חדשות ותמיד לאתגר את הפרקטיקות הקיימות. במובן זה בואי היה גדול היזמים האמנטיים. אף פעם לא נח על זרי הדפנה, תמיד לקח סיכונים והקפיד, כמעט באובססיביות אפילו, לצאת מאזור הנוחות שלו (אם בכלל היה לו כזה). אפילו כשכבר היה על ערש דווי וידע כי ימיו ספורים, בואי ביקש להשאיר אחריו יצירה בלתי צפויה ומעוררת דיון.

#4 גישה מולטי-דיסציפלינרית: דיוויד בואי פעל בכל הערוצים

דיוויד בואי רתם את כל אמצעי המבע האמנותיים לטובת העברת מסריו ולא הזניח אף מדיום. מעבר למורשת המוזיקלית, בואי הטביע את חותמו כאמן ויזואלי, אייקון אופנה, מחזאי, משורר, שחקן ועל פי רוב - כל הנ"ל ביחד. הופעותיו נעו בין קונצרט למחזמר למוציא לאור וכל ההיבטים הוויזואליים של יצירתו טופלו באותה מומחיות סטורילינג נדירה שאין שנייה לה - החל מעטיפות האלבומים ועד לתלבושות האקסטרוגנטיות. בנוסף ל-27 אלבומי הסטודיו שהוציא במהלך הקריירה, בואי התנסה כמעט בכל מדיום אמנותי אפשרי והוציא תחת ידיו גם אוסף ציורים, מחזמר ושלל תפקידי קאלט בסרטי קולנוע.

#5 אומץ: בואי לא פחד מכישלון

כשאתה לוקח סיכונים ומנסה כל כך הרבה כיוונים, ברור שלא הכל יתפוס. לא כל הפרויקטים של בואי היו הצלחה מיידית. חלקם גם לא היו הצלחה כלל. למעשה, אלבום הבכורה שלו מ-1967 הותיר את העולם אדיש לחלוטין ובואי עצמו התייחס אליו בראיונות כאל אפיזודה מביכה. ברזומה של בואי לא חסרות יצירות קשות לעיכול ובלתי-קומינקטיביות שהעולם לא הבין בשעתן. אבל אופנות מתחלפות, טעמים משתנים, ועם הזמן אפילו היצירות הפחות מוצלחות ברפרטואר זכו למעמד איקון ונהגישו את בואי לקהלים חדשים.

וגם אם מה שנחשב אצל בואי לכישלון הוא עדיין מפואר יותר מההישג הכי גדול של רובנו, יש לפחות לקח אחד שכולנו יכולים לקחת מהמקרה של דיוויד בואי - והוא שלא כל מה שאנחנו עושים בקריירה יתורגם להצלחה מיידית, וזה בסדר. עצם העשייה מקדמת אותנו, גם אם אנחנו לא יכולים לראות את זה באותו רגע.